

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

на дисертацію Богурського Юрія Віталійовича

«Формування державної політики соціальної безпеки суспільства» подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.062.09 у Національному аерокосмічному університеті «Харківському авіаційному інституті» на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Актуальність теми дослідження обумовлена тією обставиною, що формування ефективної системи управління розвитком соціальної сфери, складовими частинами якої є правове, методичне, фінансове, інформаційне забезпечення, дозволить підвищити результативність її функціонування. Відсутність такої системи ускладнює вибір стратегічних напрямів розвитку соціальної сфери, посилює суб'єктивний характер рішень. В майбутньому це може спровокувати конфліктні ситуації при вирішенні практичних питань забезпечення населення гарантованим об'ємом соціальних послуг.

Головними цілями розвитку соціальної сфери є: зниження перешкод для дії ринкових важелів, конкуренції, стимулювання ключових чинників інноваційного розвитку (приплив нових технологій, підвищення якості соціальних послуг, оптимізація методів фінансування соціальних програм).

Необхідність дослідження питань, пов'язаних з удосконалення механізмів соціальної державної політики., зумовлює зростання уваги вітчизняних науковців і практиків до цієї теми.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові

праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань державного соціальної політики в Україні.

Ознайомившись з дисертацією Богурського Юрія Віталійовича, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Завдяки цьому автор досяг поставленої перед собою мети дослідження.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій, щодо удосконалення напрямів формування державної політики соціальної безпеки суспільства.

Теоретичну та методичну основу дисертаційного дослідження складають фундаментальні положення теорії державного управління, гуманітарних та соціальних наук, наукові праці українських та зарубіжних вчених з питань формування державної політики соціальної безпеки суспільства. Дисертаційне дослідження ґрунтується на використанні системного підходу, який полягає в комплексному дослідженні соціальної державної політики. Крім того, у роботі застосовувались методи, які використовуються як на емпіричному, так і теоретичному рівнях, а саме: логіко-семантичний – для поглиблення понятійного апарату та визначення сутності та змісту механізмів формування державної політики соціальної безпеки суспільства; порівняльного аналізу – для дослідження методичних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних українських та зарубіжних вчених та виявлення закономірностей, відмінностей, особливостей, спільних характеристик формування державної політики соціальної безпеки суспільства в зарубіжних країнах; системно-аналітичний – для аналізу законодавчих актів та інших нормативних документів щодо особливостей формування та реалізації державної соціальної політики; логічного моделювання та конструювання – для класифікації чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, що впливають на формування державної політики соціальної безпеки суспільства; статистичні – для виявлення темпів змін окремих показників, ступеня їх впливу на рівень забезпечення державної соціальної політики; аналізу та синтезу – для оцінки результативності формування державної політики соціальної безпеки суспільства; спостереження та теоретичного узагальнення – для розкриття

причин, які негативно впливають на рівень соціальної політики в Україні в сучасних умовах; абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних положень, встановлення причинно-наслідкових зв'язків і формування висновків та пропозицій.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в науково-практичному обґрунтуванні теоретичних положень та удосконалення напрямів формування державної політики соціальної безпеки суспільства.

Автором вперше: обґрунтовано систему заходів і гарантій, що забезпечують стійкий розвиток і захист суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз в різних сферах життєдіяльності, мікрорівень яких пов'язаний із забезпеченням прав і свобод людини при формуванні політики соціальної безпеки, макрорівень - зі збереженням ціннісних основ суспільства, а мегарівень з національною безпекою, спрямованою на дотримання балансу на першому і другому рівнях, як безпеку особливої сфери життя суспільства, сфери забезпечення високого рівня життя народу за допомогою мінімізації викликів, загроз і ризиків в області охорони здоров'я, освіти, інформаційній сфері.

В роботі удосконалено: підходи до механізму реалізації соціального захисту військовослужбовців з підтримки їхнього функціонування, дотримання законних прав і свобод, що вимагає не лише відповідного законодавчого забезпечення, але і здійснення в повному об'ємі усіх складових організації захисту їх прав і інтересів у рамках соціального партнерства; сприяння інституціалізації військово-соціальної роботи у Збройних Силах, встановлення державних гарантій у сфері працевлаштування; методологічний конструкт дослідження соціальної безпеки як індикатора національної безпеки України, у рамках якого представлена інституціональна матриця функціонування системи соціальної безпеки і критерії її виміру; виявлені основні ризики і загрози соціальної безпеки і визначені тенденції розширення зони ризику національної безпеки в контексті реалізації модернізаційної стратегії соціально-політичного розвитку держави;

В дисертації набуло подальшого розвитку: понятійний апарат науки державного управління шляхом уточнення такої дефініції, як «соціальна

безпека» у вузькому і широкому розумінні, виявлені структурні рівні соціальної безпеки (мікро-рівень, макро-рівень і мега-рівень) в широкому розумінні цієї категорії і характеристики соціальної безпеки як безпеки в соціальній сфері життя; напрями та складові економічного механізму подолання загроз соціальної безпеки в контексті забезпечення національної безпеки України, пов'язані з комплексом заходів, спрямованих на подолання дегуманізаційних і демодернізаційних тенденцій у сфері соціально-політичного проектування і соціально-економічної політики, захистом духовної складової соціальної безпеки через повернення історичної пам'яті і формування діалогу поколінь.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 1 колективній монографії, 4 статтях у наукових фахових виданнях, включених до категорії Б; з них 2 статті у закордонному науковому виданні за напрямком дослідження; 3 тез доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій автора відповідно до теми дослідження становить 4,87 друк. арк.

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації

Дисертація та автореферат оформлені згідно з існуючими вимогами. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймаються.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в можливості застосування результатів дисертаційного дослідження в діяльності органів публічної влади, що сприятиме підвищенню результативності інституційної реалізації державної політики соціальної безпеки суспільства.

Теоретичні напрацювання та пропозиції щодо застосування наукових підходів до військово-соціальної роботи, як складової державної політики соціальної безпеки суспільства України використовуються в роботі Управління психологічного забезпечення та соціального захисту Департаменту персоналу Державної служби України з надзвичайних ситуацій (довідка про впровадження від 18.12.2025 р.).

Практичні рекомендації автора дисертаційного дослідження стосовно економічного механізму формування державної політики соціальної безпеки суспільства в умовах воєнного стану впроваджено в роботу Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації (довідка про впровадження від 24.12.2024 №7188/01-07).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи виконане дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження і побажання:

1. Дисертант, не систематизував зарубіжний досвід в окремому підпункті дисертаційного дослідження.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям для подальших досліджень і безпосереднього вдосконалення процесу державної соціальної політики, але, на жаль, автором не надано власної оцінки, коли запропоновані напрями та складові економічного механізму подолання загроз соціальної безпеки може бути ефективно втілено в Україні.

3. Дисертанту було б доцільним у третьому розділі дисертаційного дослідження більш детально зупинитися на обґрунтуванні засад прогнозування розвитку системи військово-соціальної роботи та визначити їхню практичну складову.

4. В авторефераті дисертаційного дослідження не конкретизовано механізми підвищення ефективності державного соціальної політики, та на

жаль бракує статистичного матеріалу за обраною темою, хоча в рукопису їх достатньо.

5. Посилання на теоретичні напрацювання інших авторів в розділах власних досліджень та пропозицій є недоцільним (стор. 79, 121, 135).

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Богурського Юрія Віталійовича

Загальний висновок.

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Богурського Юрія Віталійовича «Формування державної політики соціальної безпеки суспільства», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9,10, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що вирішує конкретне наукове завдання, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

провідний науковий співробітник
науково-методичного відділу забезпечення якості
освітньої діяльності та вищої освіти
Військового інституту танкових військ
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»
доктор наук з державного управління,
старший дослідник

Світлана МОРОЗ
Світлана МОРОЗ

